

Katsastusinfo 1/2022

Tähän infoon on koottu asiaa kevään katsastajakursseista ja niiden järjestämisestä. Litium-ioniakkujen turvallisuudesta nostetaan esille keskeisiä seikkoja ja katsastusvaatimuksiin on tehty tarkennuksia. Lisäksi on esitelty vielä päivityksiä katsastajan käsikirjaan sekä tulkintoja katsastussääntöihin. Lopuksi muistutetaan vaadittavista pätevyyksistä ja radioluvista veneessä. Kiitos aktiivisista nostoista ja keskustelusta facebook-ryhmässä.

KEVÄÄN KATSASTAJAKURSSIT

Kokoontumisrajoitusten hellittäessä pystymme järjestämään katsastajan peruskurssit lähikoulutuksena, kuitenkin sillä varauksella, että viranomaismääräysten muuttuessa kurssieja voidaan joutua muuttamaan nopeastikin. Tarkemmat tiedot kurssipaikan sijainnista selviävät ilmoittautumisen yhteydessä. Ajankohtaiset tiedot löytyvät SPV:n Internet-sivuilta.

Katsastajien täydennyskurssit järjestetään hyvien kokemusten perusteella etäkoulutuksina kahtena arki-iltana. Huhtikuun täydennyskurssi pidetään vain, jos siihen on ilmoittautujia ja se pidettäne lähikoulutuksena.

Peruskurssit lähikoulutuksena

- Helsingfors 19.-20.3.2022 kurssin på svenska
- Tampereen seutu 19.-20.3.2022
- Helsingin seutu 2.-3.4.2022

Täydennyskurssit etäkoulutuksena

- 1.-2.3.2022 Suomenkielinen kurssi (Teams)
- 22.-23.3.2022 molemmilla kielillä (kaksi eri kurssia, Teams)
- 9.4.2022 varakurssipäivä, lähikoulutus

Siltä varalta, että lähikoulutukset eivät onnistu viranomaismääräysten vuoksi suunnitellusti, seuraavat ajankohdat ovat varalla katsastajan peruskurssin pitämiseksi etäkoulutuksena. Peruskurssin varapäivät: 29.-30.3.2022 ja 5.-6.4.2022 (etäkoulutus)

LITIUM-IONIAKKIJEN TURVALLISUUS VENEESSÄ

Moottorien sähköistyminen yleistyy venekäytössäkin ja erilaiset kannettavat laitteet ovat tulleet yhä tärkeämmäksi osaksi veneilijänkin navigointi- ja viihdelaitteivalikoimaa. Lisäksi veneen sähköjärjestelmissä nykyisin olevia lyijyakkua vaihdetaan uudemman akkukemian tuotteisiin. Useimmin tämä tarkoittaa pienempien ja suurempien litium-ioniakkujen yleistymistä. Näissä akuissa on kuitenkin erilaisia paloturvallisuusriekyjä mihin olemme tottuneet ja siksi käsikirjaa on täydennetty.

Käsikirjaan kohtaa 3.6. Sähköjärjestelmät lisätään seuraava kappale:

”Viime aikoina lyijyakkua on veneissä alettu korvata litium-ioniakuilla. Akkuja kulkee myös mobiililaitteissa mukana paljon. Väärin käytettyinä litium-ioniakut voivat syttyä palamaan. Palo tuottaa myrkyllisiä savukaasuja ja on lähes mahdoton sammuttaa. Suuri määrä vettä on paras keino jäähdyttää palavaa akkua. Todennäköisyydet ovat pieniä, mutta vene on hyvin haavoittuva ympäristö.”

Tietolaatikko. Litium-ioniakkujen (li-ion) turvallisuudesta:

- 1. Mukana kulkevat akut:** Kiinnitä omistajan huomio erilaisten mobiililaitteiden aiheuttamaan akkupalovaaraan ja turvallisiin latausjärjestelyihin (lataa näkyvillä, älä lataa yöllä, käytä laadukkaita latureita ja irrota tai tee ne jännitteettömiksi, kun et lataa, älä jätä puhelimia ja muita vuoteisiin, varo rikkinäisiä laitteita, varaudu akkupaloon).
- 2. Kiinteät akkuasennukset**
 - Akkujen tulisi olla ensisijaisesti litium-rautafosfaatti- tai litium-titanaattityyppisiä. Nämä akkutyypit eivät yleensä häiriötilanteessa pala liekillä (mutta savukaasut ovat kuitenkin myrkyllisiä).
 - Suositeltavaa olisi, että akut olisi asennettu erilliseen palonkestävään tilaan, joka on tuuletettu ulos ja jossa palava kenno ei sytytä viereisiä kennoja.
 - Varmista ehdottomasti, että akusto on varustettu akunhallintajärjestelmällä (BMS- Battery Management System).
 - Kiinnitä omistajan huomio siihen, että BMS:n suorittama akuston irtikytkentä kesken latauksen saattaa rikkoa moottorin laturin kuorman hävitessä ja että li-ion akku ottaa jo pienillä kierroksilla suuren latausvirran, jolloin laturi saattaa ylikuumentua.

PÄIVITYKSIÄ KÄSIKIRJAAN

Litium-ioniakkujen lisäksi katsastussäätöihin on tehty seuraavia muutoksia/päivityksiä:

Katsastusluokat

Osan A, kappaletta 4.5 Tulkintatapaukset on täydennetty seuraavasti:

Katsastusluokan valinnassa on käytettävä harkintaa ja vältettävä katsastamista sekä liian vaativaan että liian vaatimattomana luokkaan veneen ominaisuudet ja käytettävä veneilyalue huomioon ottaen.

Osaan C. Katsastusluokat ja vaatimukset on tehty seuraavat tarkennukset:

Katsastusluokan valinnassa CE-merkintä on ohjaava ja täydentävä. Ensisijaisesti käytettävä veneilyalue määrittää katsastusluokan. On kuitenkin pyrittävä välttämään veneen katsastamista selvästi epätarkoituksenmukaiseen katsastusluokkaan. Katsastuskuokkiin 1 ja 2 voidaan tyypillisesti katsastaa suunnitteluluokkien A ja B veneet. Katsastusluokkaan 3 soveltuvat tavallisesti suunnitteluluokkien B tai C veneet. Katsastusluokka 4 on tarkoitettu pienille veneille, joita käytetään suojaisilla vesialueilla, eikä tähän luokkaan tavallisesti sijoiteta suunnitteluluokkien A-C veneitä.

Katsastusluokka 1: avomeri loppuun lisäys "Tähän katsastusluokkaan soveltuvat ensisijaisesti CE-merkinällä A varustetut veneet, mutta myös CE-merkinnällä B oleva vene voidaan katsastaa tähän luokkaan."

Katsastusluokka 2: Rannikko loppuun lisäys "Tähän katsastusluokkaan sijoittuvat tavallisesti CE-merkinnältään A- ja B-suunnitteluluokan veneet, mutta myös CE-merkinnällä C oleva vene voidaan katsastaa tähän luokkaan."

Katsastusluokka 3: Saaristo täsmennys aluekuvaukseen: Purjehdusalue kattaa Suomen rannikot, Suomen järvet **selkävesineen**, Suomenlahden perukan Viipurin lahdelle ja Saimaan kanavan, sekä suotuisissa olosuhteissa Ahvenanmeren, Merenkurkun ja välin Helsinki-Tallinna. Sekä loppuun lisäys "Tähän katsastusluokkaan sijoittuvat tavallisesti CE-merkinnältään B- ja C-suunnitteluluokan veneet."

Katsastusluokka 4: Suojaisat vesialueet täsmennys aluekuvaukseen Alue käsittää Suomen järvet (**ei kuitenkaan suurten järvien selkävedet**), joet, lammet ja kanavat eli "makeat vedet" **sekä suojaosat merialueet** Tähän katsastusluokkaan sijoittuvat tavallisesti vain CE-merkinnältään D-suunnitteluluokan veneet **ja vesiskootterit**.

Kohta 6.3. Pelastusrenkas.

Muutetaan toisen kappaleen määrittystä seuraavasti: Moottoriveneissä on ainakin yhden pelastusrenkaan oltava kiinnitetty veneeseen noin 20 m:n pituisella köydellä.

Katsastuksessa vaaditaan:

Pelastusrenkas	1. luokka	2. luokka	3. luokka	4. luokka
purjeveneet, varustettuna pillillä ja ajoankkurilla	2kpl, toinen oltava varustelu lippupoijulla	1 kpl	1 kpl	suositellaan
moottoriveneet	2 kpl	1 kpl	1 kpl	suositellaan
pelastusrenkaan väri oranssi, punainen tai keltainen	vaaditaan	suositellaan	suositellaan	suositellaan
pelastusrenkaan valo ja heijasteteipit	vaaditaan	vaaditaan	suositellaan	suositellaan

Markkinoilla olevat erilaiset mies-yli-laidan -tilanteeseen tarkoitetut pelastusjärjestelmät (mm. Lifesling) eivät korvaa pelastusrengasta. Tällaista voidaan silti vaatia joissain purjehduksen avomerikilpailuissa.

VESISKOOTTEREIDEN KATSASTUS

Vesiskootterit voidaan hyvin katsastaa ja ne katsastetaan luokkaan 4. Vesiskootterit ovat pääsääntöisesti rekisteröitäviä vesikulkuneuvoja. Nykyinen vesiliikennelaki antaa vesiskoottereille vapautuksen sammuttimesta, mutta muu lainmukainen ja luokan 4 varustus tulee vesiskootterissakin olla. Tämä koskee myös kulkuvaloja, kun vesiskootterilla liikutaan olosuhteissa, joissa kulkuvaloja on käytettävä.

HENKILÖKOHTAINEN PÄTEVYYSTODISTYS JA ALUKSEN RADIOLUPA VHF-PUHELIMELLE

Jos veneessä on meri-VHF-radiopuhelin, tarvitaan henkilökohtainen pätevyystodistus ja aluksen radiolupa. Näiden on oltava mukana veneessä, ja ne pitää pyydettyä esittää tarkastavalle viranomaiselle.

On hyvä, että pätevyystodistukset ja radioluvat katsotaan sekä käydään huolella läpi myös katsastustilanteessa. Veneilijöiden parissa on havaittu paljon tiedon puutetta liittyen esimerkiksi käytetyn veneen mukana tulleeseen meri-VHF-puhelimeen ja tutkaan.

Radiopätevyystodistus on henkilökohtainen. Veneessä jokainen VHF-radion käyttäjä, joka painaa tangenttia, tarvitsee oman pätevyystodistuksensa.

Nykyinen huviveneilijän pätevyystodistus on nimeltään rannikkolaivurin radiotodistus tai englanniksi Short Range Certificate (SRC). Myös vanhempi aikaisemmin käytössä ollut rajoitettu radiopuhelimenhoitajan todistus kelpaa edelleen. Avomerilaivurin radiotodistus eli Long Range Certificate (LRC) antaa pätevyyden käyttää kaikkia radiolaitteita huviveneessä, ja sitä tarvitaan, mikäli veneessä on meri-MF/HF-radiopuhelin. Ammattilaisten vastaavat pätevyydet Restricted Operators Certificate (ROC) ja General Operators Certificate (GOC) kelpaavat tietysti myös huviveneilyyn.

Huviveneissä on nykyään myös paljon muita hyödyllisiä turvallisuutta parantavia merenkulun radiolaitteita. Radiolaitteita, joissa on pelkkä vastaanotin, ei merkitä radiolupa. Tällaisia ovat esimerkiksi satelliittipaikantimet (GNSS) ja AIS-vastaanottimet. Radiolaitteet, joissa on lähetin, merkitään radiolupa. Tällaisia ovat esimerkiksi AIS-lähetin, tutka ja EPIRB. On syytä huomata, että esimerkiksi EPIRB-hätälähetin edellyttää myös vähintään SRC-pätevyyttä.

		RADIOLAITE																
		meri-VHF	meri-VHF kaksipuolinen	meri-MF / HF	UHF (merenkulun radioluvat)	CNSS-vastaamoitin	Tutka	NAVTEX-vastaamoitin	AIS-vastaamoitin	AIS-lähetin	EPRB	EPRB-AIS	SART	AIS-SART	MOB-AIS	MOB-DSC	PLB	Sen. Immersed C, F tai Helium
PÄTEVYYSTODISTUS	SRC (tai ROC tai vanha rajoitettu rad. hoit.)	X	X						X	X					X		X	
	LRC (tai GOC)	X	X	X					X	X					X		X	
RADIOLUPA	Aluksen radiolupa	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	
	Muu radiolupa																X	

Useimmissa veneen radiolähetimissä on ohjelmoituna veneen meriradionumero tai englanniksi Maritime Mobile Service Identity (MMSI), jonka pitää olla veneen radioluvasa määrätty numerosarja. Tähän pitää kiinnittää huomiota veneen vaihtaessa omistajaa. Ulkomailta, esimerkiksi Virosta ostetussa käytetyssä veneessä on AIS-lähetimessä aina väärä MMSI-numero, koska se sisältää Viron maatumuksen. Meriradionumeron vaihto edellyttää laitteen käyttämistä huollossa.

Hyödyllisiä linkkejä:

Rannikkolaurin radioliikenneopas, pätevyystutkintoon ilmoittautuminen ja aluksen radioluvan hakeminen: <https://www.traficom.fi/fi/liikenne/veneily/veneilijoiden-ja-merenkulun-radioluvat>

Lista omista radiopätevyyksistä ja oman veneen radioluviista: <https://www.traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/katsele-omia-radiolupatietoja>

Apua! Veneilijän turvallisuusopas: <https://raja.fi/apua-veneilijan-turvallisuusopas>

KOMPOSIITTILÄPIVIENIT

Markkinoilla on ainakin yksi tuotevalmistaja, joka tekee veneen runkoläpivientejä ja niihin liittyviä venttiilejä komposiittimateriaalista. Katsastusjärjestelmä ei aseta rajoitteita tällaisten, standardin (ISO 9093) mukaisten, tuotteiden käytölle ja ne ovat siten hyväksyttäviä. On kuitenkin otettava huomioon, että näitä tuotteita tulee käyttää ja ne asennetaan valmistajan ohjeiden mukaan eikä niitä voi käyttää pakokaasu- eikä polttoainejärjestelmän osana.

KATSASTAJIEN FACEBOOK-RYHMÄ

Liity mukaan katsastajien Facebook ryhmään keskustelemaan ajankohtaisiin veneilyturvallisuuteen liittyviin teemoihin. <https://www.facebook.com/groups/veneilyturvallisuus/>